

bedoelde gemeentelieden niet rookt, en dat tot de resterende 30 % er duizenden en duizenden behooren, die wel rooken, maar voor wie een kistje sigaren een ongekende weelde is; zij plegen hun pijpjes te stoppen met tabak van een paar stuivers het half pond. M.a.w. wij Gereformeerden in Nederland hebben ook ons deel van de kleine boertjes, werkverschaffingsmensen, stempelaars en weggeconcentreerde middenstanders.

Doch laat ons desgewenscht dit alles daar laten.

We hebben inderdaad een schitterende reputatie van offervaardigheid. We zijn nog niet aan het eind van onze financiële mogelijkheden. Door het zaligmakend geloof in den Heer en Gebieder van ons leven naar lichaam en ziel zullen we kunnen volharden en voortvaren in het mildelijk geven.

Doch het financiële probleem der pensioenen is niet het eenig!

We hebben ons groote-kerken-probleem.

We hebben het huiveringwekkend groote werkerterrein voor de evangelisatie.

We hebben den kandidaten-overvloed.

In één woord: we hebben het adagium: overvloed van werk en werkrachten.

Daar zit zeker meer aan vast dan pijnlijk geldgebrek. Kwesties als van organisatie, kerkrechtelijke verhoudingen, specialisatie der werkrachten en arbeidsverdeling zijn niet opgelost door den aanvoer van het noodige geld. Niettemin hebben de drie genoemde centrale problemen een financiële zijde, die zeer belangrijk is.

Daarenboven hebben we het financiële vraagstuk der consequente verzorging onzer eigen armen; lang en lang niet overal ontwortelden onze kerken zich aan de hulp van het burgerlijk armbestuur. We hebben de geldzorgen onzer V.U. en waarom nog meer te noemen, waaruit blijkt, wat ieder weten kan, dat n.l. het niet aangaat, om in het algemeen te stellen, dat onze kerken werkelijk nog wel bij machte zijn, om een grooten financiële last voor een bepaald doel te dragen.

De kernvraag is niet, of de lasten groot zijn. En ook niet of ze steeds maar groeien zullen voorloopig. Maar of zij noodig zijn; of zij bij hun groei tot een uitersten omvang ook van een uiterste noodzakelijkheid het merk aan hun voorhoofd dragen.

Alzoo, de financiële lasten voor art. 13 groeien. Ze groeien van een 40 mille in 1905 tot meer dan tien, tot ongeveer twaalf maal zooveel. Ze stegen tot op het dubbele van het bedrag, dat kort na de mobilisatiejaren gevonden moest worden.

En dit geschiedde — gegeven de regeling van 1905 — door niet anders dan verblijdende factoren. N.l. door den groei van het predikantal, die van de vereeniging in 1892 dateert, in de eerste dertig jaren onzer eeuw stationair bleef op een getal van een vijf en een half honderd, en de laatste tien jaren zoo gelukkig voortging, dat slechts een klein aantal onzer kerken van een eigen herder en leeraar verstoken is. Zodoende werd het getal der emeriti sedert 1923 meer dan verdubbeld. En men kan er maar zeker van zijn, dat op financieel gebied veel moeilijker jaren aanbreken voor de uitvoering van art. 13 (ongeacht de mogelijke wijzigingen in de conjunctuur), wanneer eenmaal de vloedgolf van predikanten van de jaren 1928 en volgende de getallen der pensioengerechtigden zal doen stijgen met sprongen. In den loop van den tijd en naar den mensch gesproken ongeveer in een aaneensluitende reeks van jaren zullen de ongeveer 350 in die jaren begonnen predikanten hun emeriteering behoeven. Doch

al is dit van later zorg, nu reeds hebben de kerken de laatste vijftien jaar te doen gehad met het natuurlijk accres der emeriti. Dit is geen noodtoestand!

Evenmin de andere factor, die sinds 1905 de stijging der totaalsom veroorzaakte, de stijging der tractementen. Ze dalen wel den laatste tijd, maar nog niet tot op het vooroorlogsche peil. En ze daalden vooral voor de jonge predikanten. Althans voor deze groep op een drastische manier. Het beroepen van een nieuwen jongeren dienaar is immers de gelegenheid bij uitstek, om het tractement met honderden guldens tegelijk omhoog te brengen! In den regel daalde dus niet in grooten omvang de basis der pensioenberekening; zoodat ook daaraan te danken is het groeien der lasten. De stijging der tractementen, zomin als de bedragen, die zodoende de grondslagen bieden voor de tegenwoordige berekening der pensioenen, wijzen op een noodtoestand!

De factoren, die den groei der lasten hebben teweeggebracht, zijn normaal.

De oplossing van ons probleem kan dan ook niet anders dan deze factoren laten staan. En laten staan met een dankbaar gemoed.

En toch kan een oplossing niet uitblijven.

De grootste kortingen hebben maar voor een tijd verlichting gebracht. Ze werden toegepast in 1932. Huns ondanks steeg nadien de som der pensioenen met tienduizenden.

Het omzetten der provinciale regelingen in een landelijke, of een wijziging der percentagecijfers der onderscheiden ressorten, verplaatst op den duur de moeilijkheden eenigszins, maar hun omvang blijft congruent met die er zonder dat omzetten en deze wijziging zouden zijn. Deze maatregelen ondervangen niet het stijgen der uitgaven; zij matigen het niet eens.

Wat noodig is, is een tot den wortel der zaak doordringende wijziging in de berekening der pensioenen.

W.

R. S.

De Groote Catechismus van Zacharias Ursinus. (XXIV.)

228. Is het wel genoeg, als men met den mond bidt? Geenszins. Want indien wij niet verstaan, wat wij bidden, en Hem niet met een waar gevoel van onze ellende, en een dringend en krachtig verlangen naar Gods genade aanroepen, zijn onze gebeden niet alleen ijdel, maar verwekken zij zelfs God tot toorn.

229. Vanwaar ontstaat deze gloed des gebeds dan? Het is noodzakelijk, dat de Heilige Geest hem in onze harten verwekt. Daarom moet deze genade van Hem onder de voornaamste dingen behooren, die wij van God begeeren.

230. Maar moet men ook niet soms met den mond bidden?

Ongetwijfeld en zelfs dikwijls. Ten eerste, omdat de Heere aldus bevolen heeft, zeggende: Wanneer gij bidt, zoo zegt...

Ten tweede, omdat ook onze tong en spraak door aanroeping en dankzegging God moeten verheerlijken. Ten derde, omdat 't luid spreken meermalen de opmerkzaamheid bevordert.

231. Kan men vaststellen, dat onze gebeden altijd door God verhoord worden?

Voorzeker. Omdat de Heere niet alleen beloofd heeft, dat wij ontvangen zullen, wat wij in 't geloof van Hem gebeden hebben, maar ook bevolen heeft, dat wij met dit vertrouwen zullen bidden.

3) quia attentionem saepe adiuvat recitatio.

eenheid van taal; de ambtstaal was het latijn, maar de taal voor wetenschap en cultuur, en vooral voor den dagelijkschen omgang was het grieksch. Zoozeer was dit laatste zelfs het geval, dat Paulus zijn brief aan de Romeinen, aan de menschen die woonden in de hoofdstad van het rijk, schrijven kon in het grieksch.

Deze eenheid van taal en bestuur bracht met zich mee, dat men zich overal betrekkelijk veilig kon bewegen, zonder dat men gevaar liep in moeilijke situaties te komen. De kans op vijandelijke overvallen, op afpersing en bedreiging was tengevolge van het goed functionneeren van het bestuursapparaat aanzienlijk verminderd, zoodat er in die eerste eeuw na Christus' geboorte meer gereisd werd dan gedurende vele eeuwen het geval was geweest. Te land en ter zee zag men er niet meer tegen op, lange tochten te maken. Men kon vrijwel overal reisgelegenheid vinden en passage bespreken op schepen, die vanuit de verschillende landstreken en havenplaatsen een geregelde dienst op de hoofdstad van het wereldrijk trachtten te onderhouden.

Al deze factoren hebben zonder eenigen twijfel de voorspoedige verbreiding van het evangelie van het koninkrijk der hemelen in vele landen gunstig beïnvloed.

Toch zijn er nog andere factoren, waaraan wij ook eens aandacht moeten geven.

Waar is het evangelie in dien eersten tijd, toen het over de landsgrenzen van Palestina gebracht werd, voornamelijk verkondigd? Het wordt, blijkens de Handelingen der Apostelen, vooral gebracht in de landen, die juist gelegen zijn rondom de Middellandsche Zee.

Paulus en zijn metgezellen bezoeken Klein-Azië, Griekenland, Italië, alle landen die niet voor een gering deel van beteekenis geworden zijn doordat hun landsgrenzen voor een groot stuk omspoeld werden door de wateren van de Middellandsche Zee. Paulus komt tot de havensteden om vandaar

232. Hoe kunnen wij dit vertrouwen hebben, daar onze onwaardigheid zoo groot is?

Omdat God ons Christus als Middelaar voor oogen gesteld heeft, die de geboden van hen, die God in Zijn naam aanroepen, naar den Vader overbrengt; om Zijntwil heeft Hij beloofd ons te zullen verhooren. En daar Hij voor ons en met ons bidt, is het zeker, dat de Vader Hem niets kan weigeren.

233. Waarom verkrijgen wij dan niet alles, waarom wij bidden?

Alles, wat tot ons heil strekt, verkrijgen wij, en wel op die manier, als voor ons 't meest nuttig is. Maar indien wij door onwetendheid iets vragen, dat hiertoe niet behoort, is 't voor ons beter, dat het ons niet gegeven wordt.

234. Wat echter en volgens welk model van gebed, moeten wij bidden?

Christus heeft het beste model van bidden aan Zijn discipelen voorgeschreven, waarin Hij alles, wat men van God bidden moet, heeft samengevat.

235. Welk is dat?

Onze Vader, die in de hemelen zijt, enz.

236. Hoevele deelen heeft (dit gebed)?

Het omvat de aanspraak, en zes beden en het besluit.

237. Wat is de aanspraak?

ONZE VADER, DIE IN DE HEMELN ZIJT.

238. Waarom heeft de Heere deze aanspraak vóór onze gebeden geplaatst?

Ten eerste, opdat wij, wanneer wij bidden, onze aanroeping van de geboden der ongelooften zullen onderscheiden, door ons te wenden tot dezen God, die Zich in Zijn Kerk geopenbaard heeft.

Ten tweede, opdat wij, door te bedenken, welken en hoedanigen God wij aanroepen, onszelf zullen opwekken om Hem met eerbied en vertrouwen aan te roepen.

R.

G. B.

LITERATUUR EN KUNST

Trou-ringh.

Trou-ringh. Een bundel novellen en schetsen van Leentje M. Hagen, Jo Kalmijn-Spiereburg, Hendrika Kuiper-van Oordt, enz. Met een inleidend woord van Ds D. van Dijk en een ballade van M. Beversluis. — Uitgegeven door Bosch & Keuning, Baarn.

Zoo af en toe kan men de bewering hooren, soms ook van de zijde der uitgevers, als zou „het groote boek“, de verzamelbundel, zijn tijd gehad hebben. Het blijkt echter dat de uitgevers Bosch & Keuning deze meening niet toegedaan zijn.

Trou-ringh is een verzameling novellen en schetsen, die allen betrekking hebben op het huwelijksleven. Om eenige regels te citeeren uit de inleiding van Ds D. van Dijk: „Geen verhandeligen, geen betoogen, maar novellen, waarin ons het leven zelf wordt uitgebeeld, het huwelijksleven in zijn schaduw- en lichteffecten, maar tevens zoo, dat het Licht van Gods genade er gouden glanzes op legt.“

Het moet ons werkelijk verwonderen dat er nog een onderwerp gevonden kon worden dat al niet eerder in een verzamelbundel belicht werd! Kleu-

uil het binnenland in te trekken en hij bezoekt met de zijnen de eilanden die in deze Zee gelegen zijn.

Nu heeft Margret Boveri, een schrijfster die een diepgaande studie gemaakt heeft van de landen en de volken die gelegen zijn rondom de Middellandsche Zee, er op gewezen, dat dit gebied en de landen die er toe gerekend moeten worden, een zeer nauwe eenheid vormen.

„Wij kennen het slechts als eenheid, dat ruime stralende Middellandsche Zee-gebied, dat aan de zee zijn karakter dankt, dat rondom door hooge bergruggen beschut wordt tegen de koude van het noorden, tegen het zand en de ondragelijke hitte van den aequator. Wij kennen den eeuwig blauwen wolkenlozen hemel, die zich van Mei tot October over het bekken welft, die altijd even verfrisschend, verkwikkend, zuiverend werkt in zijn stralende eenvormigheid. (Margret Boveri, „Opmarsch in de Middellandsche Zee“, Nederlandsche Keurboeken 1938, Amsterdam, pag. 8.)

Waar de schrijfster op haar zwerftochten ook kwam in dit ruime gebied, overal vond zij ontelbare gemeenschappelijke trekken. „De buitgast van den palm, met zijn ronde pluim van wuivende takken, de kerkelijke statigheid der cypressen, de komieke vormen der opuntia's — dat alles doet dikwijls den boom vergeten, die het karakter van het Middellandsche Zee-gebied het meest bepaald heeft, die zijn menschen vaste woonsteden gegeven heeft en ze tot regelmatigen arbeid gedwongen heeft, die hun voedsel, licht en geneeskrachtige zelf heeft geschonken: de olijfbom. Hij staat overal waar aan de Middellandsche Zee land is. Hij groeit in vulkanischen bodem, hij groeit op steengrond, hij groeit in het zand. Slechts waar het vochtig is, waar het na regen nog koud is, daar sterft hij af. Brood en een paar slokken olijfolie, dat is het voedsel van den Berber. Brood en een paar gedroogde olijven, daarvan leeft de Zuid-Italiaan, de Griek, de Libyer. Olijfolie, pruttelend in een pan met maiskookjes, groenten in

POPULAIR-WETEN- [SCHAPPELIJKE SCHETSEN]

„Om de oude Wereldzee“.

I.

Eenheid van dit gebied.

Het trekt steeds weer de aandacht, dat het evangelie van den Heere Jezus Christus onmiddellijk na de opstanding en de hemelvaart van den Zoon des menschen en na de uitstorting van den Heiligen Geest zoo snel verbreid kon worden in vele landen. In verrassend snel tempo konden de apostelen trekken van land tot land, om het evangelie onder de volken van dien tijd uit te dragen. Nog voordat de eerste eeuw van de christelijke jaartelling haar einde bereikt had, waren er reeds gemeenten gevormd uit heidenen en Joden in vele landen, in Klein-Azië, Griekenland en Italië en niet slechts in de plaatsen die door hun ligging betrekkelijk gemakkelijk te bereiken waren, zooals havensteden en provinciale hoofdsteden, maar ook in tamelijk afgelegen streken.

Men heeft, zooals vanzelf spreekt, steeds gezocht naar oorzaken, die een gunstigen invloed op de verbreiding van het evangelie hebben uitgeoefend. Deze zijn ook aan te geven.

Een zeer groot deel van de toenmaals bekende wereld vormde een groot wereldrijk, onder centraal bestuur van den keizer te Rome en zijn medewerkers. In de landen, waar het evangelie het eerst ingang vond was nu eenheid van bestuur. Men wist vooraf aan welke wetten men zich te onderwerpen had als men reisde van het eene land naar het andere; men was er van op de hoogte hoe men als vreemdeling zich moest gedragen en waarheen men zich in geval van nood kon wenden om hulp en bijstand. Er was verder

ter, kinderen de moeder, hebben alle werpen vo...

Nu heeft voor. Al zou van spreken is het de m...

zitten. En Trou-ringh schets mag wordt hier gegeven. E...

gelijke bun Na de g...

opent de r van Agri...

in de k van der T...

vergelijken is het niet de figuren...

to artistiek Er wordt i...

theorieën b achtergrond...

Wel een hijsdrage v...

klaard U met het le...

Het gevev jonge vrou...

eindelijk z dagen tot...

leerlingetje middelen...

meisje me correct bri...

dige docht In haar...

Ruth tensl Jeanette L...

geweten, e verdienste...

schutting v aan Moede...

wonder, b heél goede...

Minder l der, „Op...

horn“. E auteur ovi...

gelooven e park, een...

tranen in baas een...

slachten! „Het k...

Spierenbu schets ove...

scheppen en zuiver...

Klokkenm winkel, te...

het nieuw leven haa...

wil ze sti...

olie gesto men twee...

op den h delandsel...

ia“ (a.w. De men...

gaat om binnen. A...

ook in he door, vee...